

2014-03-17 23:30 CET

Om vikten av att upptäcka våld

Ett stort antal barn i Sverige utsätts för traumatiserande händelser till följd av våld och övergrepp mot sin egen person eller genom att tvingas se och höra våld i sin närmiljö.

Upplevelsen av att en närstående blir slagen är en form av psykisk misshandel och ur ett barns perspektiv kan det vara minst lika skrämmande att se t ex en förälder bli slagen som att själv bli det. Genom forskning vet vi också att risken för att ett barn ska bli slaget ökar markant om det förekommer våld mellan de vuxna i hemmet (oftast riktat mot mamman). Gemensamt för all barnmisshandel är att ett upprepat våld är en allvarlig riskfaktor för fysisk och psykisk ohälsa hos barnet, långt upp i åldrarna. Här är forskningen på området glasklar.

Det är oerhört viktigt att göra allt som går för att få stopp på våldet och ge barn stöd och en trygg vardagsmiljö. I många fall individuellt krisstöd och/eller behandling. Om misshandel upptäcks i tid och barnet får ett gott bemötande, stöd och behandling, minskar risken för allvarlig ohälsa.

Fysisk eller psykisk misshandel av barn förekommer i alla socialgrupper, på landsbygden och i storstäderna. Vissa bakgrundsfaktorer medför en ökad risk för att ett barn ska utsättas för våld och dessa är viktiga att känna till. Inte minst för personal inom hälso- och sjukvård, socialtjänst, skola och barnomsorg. Barn kan också visa tecken på att misshandel förekommer genom t ex oro, koncentrationssvårigheter, ilska, nedstämdhet eller somatiska besvär.

Rädda Barnens uppfattning är att frågor om våld och sexuella övergrepp ställs alltför sällan.

I vissa fall kan man upptäcka synliga tecken på våld eller sexuella övergrepp på barnets kropp, men många gånger saknas synliga tecken och för att upptäcka detta är ett systematiskt sätt att fråga mycket betydelsefullt. Rädda

Barnen har tagit del av barns berättelser där de uttrycker en besvikelse över att de aldrig fick frågor om våld/övergrepp i sin kontakt med socialtjänsten, trots att barnet varit föremål för en utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd. Rädda Barnen menar att en ställd fråga om detta skulle kunnat ha fått dem att våga ta steget att berätta. Vi har även mött våldsutsatta barn som, trots synliga blåmärken, inte fått frågan om hur dessa uppkommit i sin kontakt med vården. Detta är anmärkningsvärt och högst beklagligt.

Frågor om våld och sexuella övergrepp bör ställas rutinmässigt t ex via särskilda frågeformulär eller screeninginstrumet. Vi ser en risk med att ansvaret att bedöma när och hur frågor om våld ska ställas läggs ut på enskild personal inom socialtjänst och hälso- och sjukvård. En bedömning riskerar då att påverkas av många yttre faktorer t ex tidsbrist, resursbrist, en känsla av osäkerhet inför huruvida man ska kunna hjälpa barnet i nästa steg, personalens tidigare erfarenheter och kunskap samt andra individuella förutsättningar att se tecken på utsatthet av detta slag.

Det är självklart viktigt att göra etiska överväganden men enligt Rädda Barnen måste principen om barnets bästa alltid vara avgörande.

Rädda Barnen anser att personal som kommer i kontakt med barn bör ha kunskap om riskfaktorer förenade med våld och sexuella övergrepp samt kompetens att ställa frågor till barn om erfarenhet av våld och andra övergrepp. Detta för att i högre grad kunna upptäcka barn som riskerar att utsättas eller de som har utsatts, men där det inte kommit till omvärldens kännedom. Dessutom måste det finnas en beredskap för att hantera och agera utifrån eventuella uppgifter om utsatthet på ett för barnet betryggande sätt.

Rädda Barnen vill kraftigt understryka vikten av att införa rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker för våldsutsatthet genom att frågor om våld och sexuella övergrepp ställs rutinmässigt (inom Hälso- och sjukvården och Socialtjänsten) utan att vara beroende av enskild vårdutförarens bedömning.

Agneta Åhlund
chef Sverigeprogrammet

Länk till [debattartikel i Dagens Medicin](#).

Länk till [vårt yttrande över Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer](#).

Länk till vår rapport [Våldsutsatta barn inom hälso- och sjukvården](#).

[Rädda Barnen](#) är en politiskt och religiöst obunden folkrörelse med verksamhet både i Sverige och internationellt. Med Barnkonventionen som grund arbetar vi för att barn ska få det bättre och för att barns rättigheter ska respekteras.

Följ oss på:

[Twitter](#)

[Facebook](#)

Kontaktpersoner

Rädda Barnens pressjour

Presskontakt

Tillgänglig för journalister mellan klockan 08.00 och 20.00.

press@rb.se

08-698 90 90

Anne Thorngren

Presskontakt

Pressekreterare

Svenska frågor

anne.thorngren@rb.se

0723-57 67 56

Åsa Runström Awad

Presskontakt

Pressekreterare

Internationella frågor

asa.runstrom.awad@rb.se

0733-55 34 33